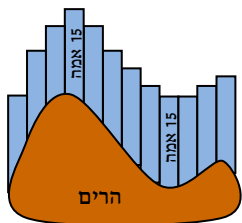

שיעור הזמן שירד במדבר ועו ע"א "וכבר היה" – "פתיחה גמר"

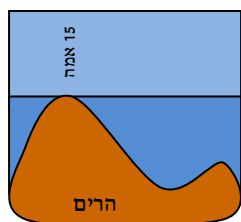
כחלק מהשיח בגמרא אודות הזמן, הגמרא מביאה סיפור (מופיע במכליתא פרשת וישלח) על החכמים שישבו ועסקו בפירוש מעשה הזמן:

"וכבר היה רבי טרפון ורבי ישמעאל וזקנים יושבין ועוסקין בפרשת הזמן, והיה רבי אלעזר המודעי יושב ביניהן. ענה רבי אלעזר המודעי ואמר: מן שירד להן לישראל היה גבוה ששים אמה (כ-30 מטר)!

אמר לו רבי טרפון: מודעי! עד מתי אתה מגבב (אוסף) דברים ומביא עלינו?!

אמר לו: רבי! מקרא אני דורש: "חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים" (בראשית ז, כ) וכי חמש עשרה אמה בעמק, חמש עשרה בשפלה, חמש עשרה בהרים, וכי מיא שורי שורי קיימי וכי מים חומות חומות עומדים) (אם תאמר "מלמעלה" הכוונה שהמים עלו מעל פני הארץ, לא ייתכן לומר שהם עמדו כמין מדרגות, כך שבהרים גובה פני המים היה יותר גבוה מפני המים בעמקים)? ועוד: תיבה היכי סגיא (היאך עלתה לראשי ההרים)?

אלא נבקעו כל מעינות תהום רבה עד דאשוו מיא בהדי טורי, והדר חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים (אלא כוונת הפסוק "מלמעלה" שאלו מים נוספים שהגיעו מהשמים. ראשית היו מי תהום שכיסו באופן שווה את כל העולם, ונוספו עליהם עוד ט"ו אמה של מים מהשמים).

וכי אי זה מדה מרובה (גדולה יותר) מדה טובה או מדת פורענות? הוי אומר מדה טובה ממת פורענות (במדה טובה הקב"ה "נצר חסד לאֱלֹפִים" (שמות לד, ז), שחר המצוות יעמוד לאלפיים דורות, ובמדת פורענות הקב"ה יפקוד את הבנים עד ארבע דורות "על שלשים ועל רבעים" (שם). משמע, שמדה טובה מרובה על המידה הרעה פי חמש מאות (500 = 4 / 2000). אוי לפחות יהא שיעור ירידת הזמן שהיא מידה טובה, כשיעור ירידת מי המבול שהיא מידה רעה).

במדת פורענות הוא אומר "וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ" (בראשית ז, יא) (ירד המבול דרך שתי ארובות – חלונות), במדה טובה הוא אומר "וַיִּצְוּ שְׁתַּקִּים מִמַּעַל וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פִּתְחוּ. וַיִּמָּטֵר עֲלֵיהֶם מִן הַשָּׁמַיִם נֶטְן לָמוֹ" (תהלים עח, כג-כד) (ותנא) כמה ארובות יש בדלת (באורך הדלת)? (אם כך בירידת הזמן היו שתי דלתות שהן) ארבע ארבע (חלונות), הרי כאן (לשתי דלתות) שמונה (חלונות), ונמצא מן שירד להם לישראל גבוה ששים אמה (כל שתי ארובות במבול הורידו 15 אמה, אם כך במן ירדו 60 אמה (60 = 4 X 15)).

המבול (2 ארובות) זמן - 960 שעות הספק - 15 אמה עבודה - 0.015 אמה לשעה	עבודת ארובה מכסה 0.0075 אמה בשעה	הזמן (8 ארובות) זמן - 1 שעה עבודה - 0.0075 אמה לשעה הספק - 0.06 (ל 8 ארובות)
---	--	---

...הא לא דמיא: התם בארבעין יומין הכא חדא שעתא (ירידת המבול הייתה 40 יום שהם 960 שעות, וירידת הזמן שעה אחת)?

המבול (2 ארובות) זמן - 960 שעות הספק - 15 אמה שטח - 48 מיליון אמות סך עבודה - 720 מ' אמות כוסו עבודה לשעה - 750 אלף אמות	עבודת ארובה מכסה 375,000 אמות בשעה	הזמן (8 ארובות) זמן - 1 שעה שטח - 24000 אמות עבודה - 375,000 אמה לשעה הספק - בשעה ירדו למחנה 3 מ' אמות (ע"פ 8 ארובות) לחלק לשטח המחנה. נמצא הזמן בגובה 125 אמה.
---	--	---

התם לכולי עלמא, הכא לישראל לחודיה, ונפיש להו טפי (ירידת המבול הייתה על כל העולם שהינו 6000 פרסה (פסחים צד ע"א), שווה ל-48 מיליון אמות, וירידת הזמן הייתה רק על מחנה ישראל שהינו שלוש פרסאות על שלוש פרסאות (עה ע"ב)?

רבי אלעזר המודעי (לא לומר את סך ירידת הזמן ע"פ סברא, אלא מגז"ש) פתיחה פתיחה גמר (בארובות המבול נאמר "נפתחו" משמע שירדו 15 אמה בשתי ארובות, בשתי דלתות הזמן (שהן שמונה ארובות), ירדו 15 אמה לכל שתי ארובות, סך הכל 60 אמה).